



Ghebovswel Sonder Grondt

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1669

II. Capittel. Wordt betoont hoe flecht dat de Calvinisten antwoorden
wanneer men van hun vereyscht dat sy bewijsen dat hunnen
Dordrechtschen Bijbel, Schriftuer is.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71494)

de Schryftuer niet en komt / is seylbaer / soo en
zijt ghy dan niet onseylbaerlyck versekerd dat ghy
kinderen Godts zijt/vervolgens oock niet dat her
den gheest Godts is die u gheruyghd dat uwen
Dordrechtchen Bybel van Godt gheopenbaert/ ofte
Schryftuer is.

Siet ghylieden nu niet hooz de ooghen/ bemint
de vrienden/ hoe los ende dwaeslyck ghy-lieden tot
noch toe gheroepen hebt/ Schryfture, Schryfture, aer
ghesien dat ghy met alle uwe kracht niet mach
tigh en zijt te bewijfen/dat uwen Dordrechtchen
Bybel, (op den welken ghy noch rang/ als op het
Woordt Godts/ uwe gheloof bouwt) volghens den
sin, oprechte Schryftuere ofte het waere Woordt
Godts is? Plaeg! is dit niet blindelinky loopen
met het hooft teghen den meur / soo en weet ik
niet wat dat het is.

II. CAPITTEL.

Wordt betoont hoe slecht dat de Calvinisten ant-
woorden wanneer men van hun vereyche dat
sy bewijfen dat huanen Dordrechtchen Bijbel,
Schryftuer is.

Sij segghen voorleest, Men moet niet dispu-
ten reghen de ghene/ of de eerste grond-begins-
selen loochenen.

Antwoorde: Ick bekenne dat alle wetenschap-
pen soodanighe grond beginselen hebben die soo
vast gaen/ende dooz haer eyghen selven soo klaar
zijn/ datse niemant loochenen en kan/ noch en
magh. Alsoo is het eenen gront-reghel inde Phi-
losophie, dat twee tegen-strijdende dinghen saemen van
eene en de selve sake gheseyt, niet saemen en kunnen waer-
achtigh zijn. **Desghelijck is het eenen gront-reghel**
van de Mathesis, dat het gheheel, meerder is als sijn deel
ende/dat alle de lenien de welke van 't middel-punt ge-
trocken worden tot 't uysterste vanden cirkel ghelijck zijn.
Alsoo

Alfoo ist mede als eenen gront-regel van de Cijfer-konste/ twee ende dry maecken vijf, dese dinghen zijn soo dooz haer eyghen selven bekent / datse niemant / die redelyck en by syn verstant is/ kan loochenen : vervolgens soodanighe gront-reghelen en hebben niet meer bewijfen van doen als het sonne licht op den middagh. Maer dat den Dordrechtchen Bybel, volgens den sin, van Godt gheopenbaert ende het waere Woordt Godts is / is soo verre van daer dat het soodanigh een gront-reghel sou wesen / dat oock met duysenden/ ende daer onzer de verstandighste ende gheleerste des werelts dit hebben ontkent / ende hedens-daeghs noch ontkennen/ daerom moet dit vande Calvinisten bewesen worden : Verstaet my wel / beintude vrienden/ eenen gront-reghel / om oprecht te zijn/ moet soodanigh wesen dat hy van alle menschen des werelts moet toe-ghestemt worden sonder bewijfen/niemant als de Calvinisten alleen/ die den minsten hoop van de werelt zijn / segghen dat hunnen Dordrechtchen Bybel de waere Schryftuer is/ dit wordt van alle de reste des werelts geloochent / soo en is het van gheenen gront-regel dat de Dordrechtchen Bybel de waere Schryftuere is/ dien-volgens en roepen de Calvinisten, tot gheen ander eynde/ datmen niet disputeren en moet teghen de ghene die de eerste gront-reghelen loochenen, als om hunne onmacht niet te laten blijcken dat sy inder daet niet bewijfen en kunnen 't gene met alle recht van hun wordt versocht.

Verstaet-me wel segghe ick noch eens : 't is eenen gront-reghel die niemant loochenen kan/dat al het gene van Godt uytgesproken of gheopenbaert is / het waere Woordt Godts is : Maer ten is gheenen gront-reghel dat den sin vanden Dordrechtchen Bybel van Godt gheopenbaert is / want dit wordt van de heele Christelycke werelt/ (behalven de Calvinisten alleen) geloochent/om dat men dit met geene onseplbare auctoriteyt en kan betoonen.

Maer sy segghen hier op ten tweeden : Dit is eenen gront-regel in de Theologie/ dat de Schrifture van Godt inghegheven is.

Antwoorde. Dat'er niets Schrifture en kan zijn / ten sy dat het van Godt in-ghegeven zy dat sy waerachtigh/ende en magh van niemant gheloochert worden : Maer soo lanck als de Calvinisten niet bewijfen en konnen/ (ghelijck sel mi gheseyt hebbe) dat den Dordrechtschen Bybel van Godt inghegheven is / namelijk volghens den sin vande woorden / soo woort het gheloochert dat den Dordrechtschen Bybel Schriftuer is overfulcx dit moet vande Calvinisten bewesen worden / niet dooz eenighe menschelijke authoriteit (ghelijck sy tot noch toe ghedaen hebben) maer dooz Godlijke, die niet dwalē en kan; want de wijle sy nergheens op hun gheloof en willen sonderen als op het gheschreven Woort Gods alleen / ende het gheloof gheensins ghebouwt magh worden op per dat menschelijck en seplbaer is / soo moeten sy eben seker zijn van de opprechtigheyt en onseplbare waerheyt van hunnen Dordrechtschen Bybel, als sy willen zijn van hun gheloof.

Ten derden segghen sy : Christus heeft gheseyt Ioan. 17. 17. Vader heylighste in uwe waerheyt, uw' woort is de waerheydt.

Antwoorde. Dit zijn altemael slaghen in den mint/ ende verre buyten propoost: Want dat het Woort Gods de waerheyt is, dat is seker/maer vanden Dordrechtschen Bybel, namelijk volghens den sin het Woort Gods is/ dat en is niet alleen oer seker/maer oock ontwaerachtigh.

Sy segghen ten vierden : Schriftuere is by haer selven gheloof-weerdigh / ende heeft haere weerdigheyt ende haere authoriteit van haer selven ende by haer selven.

Antwoorde: Laet ons nemen dat dit soo zij want ick en wil hier niet disputeren hoe de Schrifture/ by, ende door haer selven gheloofweerdigh is, aenghesien dat sommighe van de eerste ende

ouste kercke der Christenen sommighe boecken
 hoer oprecht Schrifruer hebbe afbeert / die noch
 tang sulcx niet en waren / en ter contrarien som-
 nighe boecken verwozpen / die in der daer Schrif-
 ture waren / i welcke niet gheschieden en kost / na-
 melijk in de eerste Christenen / indien de Schrifru-
 re / by, en door haer selven ghelooftweerdigh waer: uoch-
 tang segghe / laet ons dit nemen / dit is weder-
 om eenen sacht inde locht: want hier en is ghee-
 ne questie van het Woordt Godts in 't ghemeen /
 maer alleenlyck vande Dordrechtischen Bybel in het
 besondet / te weten of den sin des selfs van Godt
 uytgesproken / en verbolgens sijn Woordt is / waer
 op ick make dit argument in forma, om te beant-
 woorden het voozgaende argument vande Calvi-
 nisten. die segghen :

De scripture is, by, en door haer selven geloofweerdich.

Ick antwoorde transeat, dat het passere.
 Maer den Dordrechtischen Bybel is Schrifruer,

Ick segghe hier op / Ne go, ick loochene dat. Dit
 moest ghezobert worden.

Ten vijfden segghen sy: Het Woordt Godts heeft
 in sijn selven goddelijcke auctoriteyt / om dat het
 van Godt ghesproken / ende in-ghegheven is / die
 niet en lieght / noch bezoghen kan worden.

Antwoorde. 'T is soo: Maer dat den Dordrecht-
 schen Bybel, volgens den sin, van Godt ghesproken
 ende inghegheven is / dat is ontwaerachtigh / en
 wordt gheloochent.

Sy segghen ten sesten: den H. Petrus 2. Petri 1. 21.
 seght dat de Prophetie in voor tijden, niet door menschen
 wille ghegheven is, maer de HH. Mannen Godts de selve
 gesproken hebben, gedreven zijnde van den Geest Godts;
 soo is het van den gheest Godts die de Propheten
 ende Apostelen ghelept heeft in alle waerhepdt.

Antwoorde. Dat is waerachtigh. Maer / dat
 de HH. Mannen den sin van den Dordrechtischen By-
 bel hebben ghesproken / dat wordt wederom ghe-
 loochent / ende is ontwaerachtigh.

Sy segghen ten seyensten. 'T is den selven gheest
 Godts



Godts die de herten der gheloobighen van de waerheyt der Schrifte versekert/ ghelijck Elias seght 59. 21. Mijnen gheest die by u is, ende mijne woorden die ick in uwen mont gheleydt hebbe, en sullen van uwen mont niet wycken.

Antwoorde. Ist saecken dat den gheest Godts de herten aller gheloobighen van de waerheyt der Schrifte versekert/ de wijle den gheest Godts niet dwalen en kan/ soo en kan dan niemant van de gheloobighen in dit stuck dwalen/ soo is d' elcken gheloobighen in dit stuck onseplbaer: maer/ volghens de leeringhe der Calvinisten, alle menschen sijn seplbaer / jaer oock de Kerche self/ soo en is' er dan niemant vande gheloobighen die den gheest Godts vande waerheyt der Schrif. wt. versekert/ andersins alle gheloobighen souden moeten onseplbaer sijn.

Ten anderen: Godt selve heeft aen den Propheet Jsaas gheseyt dat sijnen gheest by hem wast ende syne woorden in synen mont, maer waer heeft Godt gheopenbaert dat sijnen gheest by elcken Calvinist is/ ofte dat de woorden ende den sin van den Dordrechtischen Bybel, sijn eyghen woorden/ en sijn zijne dit moeten eerst de Calvinisten bewysen.

III. CAPITTEL.

Eenighe bemerckinghen ende sluyt-reden uyt al het voogaende:

Bemerckt. 1. Dat de Schrifte haer selven niter uyt en wijst / want het ghene dat sijn eyghen selven uyt-wijst/ by exempel: De Sonne is opghestaen, ergo 't is dagh, ofte twee en dry maken vijs/ oertuyghet datelijck alle menschen / sonder booyder bewysen/ maer daer sijn met missoenen menschen inde werelbt / die de waere Schrifteurende ofte lesende / niter oertuyghet en worden datse het Woort Godts is / soo en wijst dan de Schrifte